

Barraca 8 de Les Llobatones

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Extrem sud-oest de la carena de Les Llobatones
Alçada: 268

Coordenades:

Latitud: 41.64371
Longitud: 1.89362
UTM Est (X): 407862
UTM Nord (Y): 4610810

Classificació

Número de fitxa: 08179 - 381
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Popular Contemporani
Segle: XX
Any: 1901
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: Malgrat la barraca està ben conservada, a l'interior hi ha andròmines i l'exterior i l'entorn immediat està molt malmès amb restes de murs mig enderrocats de totxo i una pèrgola de ferro amb cobert de fibrociment en procés de degradació, que caldria extreure.

Protecció: Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés: Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08178A0090000400000OP
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 01/06/2019 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada al vessant hidrogràfic esquerre del torrent del Sallés o Cellers, no massa lluny de la carretera B122 que va de Rellinars a Castellbell i el Vilar. Dins les terres del Sallés o Cellers. L'accés es pot fer resseguint la carena de Les Llobatonos fins localitzar el mas Sallés o Cellers i baixar en línia recte o es pot entrar enfilant-se pel marge de la carretera, aproximadament davant de Ca l'Agut.

Es tracta d'una construcció aèria, aïllada, de planta circular, que mesura 2,50 m de diàmetre interior. Si bé a l'exterior conserva l'aspecte original, l'interior de l'estança ha estat totalment rejuntada amb morter de ciment deixant l'obertura del fument. La porta, orientada al sud mesura 1,18 m d'alçada per 0,70 m d'amplada màxima a l'exterior i de 0,50 m a l'interior. El gruix dels murs és considerable, de 0,70 m. Els muntants, rectes, han estat cimentats amb no massa cura. Conserven les frontisses, collades en el brancal esquerre i les restes d'una porta de fusta. En el brancal dret hi ha una argolla amb la cadena de tancament. Hi ha dues llindes, planes, en bon estat de conservació. Entre la llinda i el voladís hi ha una pedra gravada amb la data de construcció "1901". La coberta, de falsa cúpula està realitzada per aproximació de filades. L'alçada interior és de 2,30 m. A l'exterior conserva una minsa part del recobriment de terra i tot el voladís, que mesurat davant de la porta fa 1,20 m d'alçada. A l'interior de l'estança davant mateix de la porta hi ha un doble tinell o cocó sobreposat perfectament simètric, de 0,40 m de costat i alçada i de 0,50 m de fons. Té una espitllera orientada a l'oest.

Davant de la porta hi ha una petita pèrgola de ferro amb cobert de fibrociment i més endavant un seguit de murets de totxo i del mateix material una graella per coure.

Observacions:

Aquesta barraca no consta en l'inventari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al

tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
- RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

